प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति तथा बढुवा समिति

सानोठिमी, भक्तपुरको

(अधिकृत स्तर द्वितीय श्रेणी प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, कानून समूह)
उप प्रशासक/बरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत/बरिष्ठ कानून अधिकृत/बरिष्ठ सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा उप नियन्त्रक पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा : प्रशासन समूह : सामान्य प्रशासन/कानून उप-समूह :
पद : उप प्रशासक/बरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत/बरिष्ठ कानून अधिकृतरिष्ठ/वरिष्ठ सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा उप नियन्त्रक
स्तर : अधिकृत स्तर द्वितीय श्रेणी
पाठ्यक्रमको रुपरेखा : यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा लिइने छ :
प्रथम चरण : लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क : ३००
द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता पूर्णाङ्क : २५

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा योजना

पत्र	बिषय	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अंक भार	समय	पूर्णांक	उत्तीर्णांकं
प्रथम	**खण्ड क** प्रशासन र व्यवस्थापन (सबै समूहको लागि)	बिषयगत- समस्या समाधान	१	१×२५=२५	३ घण्टा	१५०	६०
		बिषयगत- तर्कयुक्त एवं विवेचनामूलक	५	५×१५=७५			
	खण्ड ख सेवा सम्वन्धी समान्य विषय (सबै समूहको लागि)	बिषयगत- समीक्षात्मक समाधान	५	५×१०=५०	१ घण्टा		
द्वितीय	सेवा सम्वन्धी (प्रत्येक समूहको लागि छुट्टाछुट्टै)	बिषयगत- समस्या समाधान	१	१×२५=२५	४ घण्टा	१५०	६०
		बिषयगत- तर्कयुक्त एवं विवेचनामूलक	५	५×१५=७५			
		बिषयगत- समीक्षात्मक समाधान	५	५×१०=५०			

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता योजना

बिषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तरवार्ता	२५	मौखिक

१. यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिईनेछ ।

२. आन्तरिक प्रतियोगिताको परीक्षाको हकमा सेवा सम्वन्धी विषय (द्वितीय पत्र) को मात्र लिखित परीक्षा हुनेछ ।

३. माथि उल्लेखित पदको लिखित परीक्षा प्रथम खण्ड (क) र खण्ड (ख) को लिखित परीक्षा एउटै प्रश्न पत्रबाट एकैदिन वा छुट्टा छुट्टै प्रश्न पत्रबाट छुट्टा छुट्टैदिन लिन सकिनेछ । यसै गरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि एउटै प्रश्न पत्रबाट एकैदिन वा छुट्टा छुट्टै प्रश्न पत्रबाट छुट्टा छुट्टैदिन लिन सकिनेछ ।

४. सम्भव भएसम्म सबै प्रश्नहरु नेपालको सन्दर्भ गांसी सोधिनेछ ।

५. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

६. यस पाठ्यक्रममा जे सुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाको मितिभन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ ।

७. बिषयगत- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्न अनुसार चार भागमा बिभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
ख) दोश्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
ग) तेश्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव
घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरीका

८. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराईनेछ ।

९. पहिलो चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुको प्राप्ताङ्क र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा प्राप्त गरेको अंक जोडी योग्यताक्रम अनुसार सिफारिश गरिनेछ ।

१०. प्रथम पत्र **खण्ड क र खण्ड ख** को लिखित परीक्षाको उत्तरपुस्तिका प्रत्येक खण्डको छुट्टा छुट्टै हुनेछ । यसैगरी **द्वितीय पत्र**को लिखित परीक्षा (**बिषयगत-समस्या समाधान, बिषयगत- तर्कयुक्त एवं विवेचनामूलक र बिषयगत- समीक्षात्मक समाधान**) को उत्तरपुस्तिका छुट्टा छुट्टै हुनेछ ।

११. पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७० माघ २३ गते देखि ।

१२. पाठ्यक्रम परिमार्जन मिति : २०७३।०४।२१ गते ।

१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा/समूह/उप-समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बढुवा समिति
सानोठिमी भक्तपुरको

(अधिकृत स्तर द्वितीय श्रेणी प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, कानून समूह)
उप प्रशासक/बरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत/बरिष्ठ कानून अधिकृत/बरिष्ठ सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा उप नियन्त्रक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : (खण्ड क) नेपालको प्रशासन र व्यवस्थापन

पूर्णांक : १००

१. राज्य र सरकार

१.१ नेपालमा संवैधानिक विकास र त्यसको विश्लेषणात्मक समीक्षा
१.२. नेपालको संविधान
१.३. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका वीचको अन्तरसम्वन्ध
१.४. राज्यको पुनर्संरचना
१.५. राज्य र नागरिकता
१.६. सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन

२.नेपालको परिवेशमा सार्वजनिक प्रशासन र यसका चुनौतीहरु (Public Administration & its Challenges)

२.१. संगठनात्मक स्वरुप (Organization Structure)
२.२. कार्यविधि (Procedure)
२.३. मानवीय साधन विकास (Human Resource Development)
२.४. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरु (Various Aspects of Personnel Administration)
२.५. नियुक्ति (Recruitment)
२.६. बढुवा (Promotion)
२.७. तलव सुविधा (Remuneration)
२.८. सुपरीवेक्षण (Supervision)
२.९. बृत्ति विकास (Career Development)
२.१०. अवकाश (Retirement)
२.११. लोक सेवा आयोगको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि र कर्मचारी प्रशासनमा यसको भूमिका

३. नेपालको सन्दर्भमा विकास प्रशासन (Development Adminitration)

३.१. विकास प्रशासनका सिद्धान्त एवं चुनौतीहरु
३.२. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रकृया
३.३. परियोजना चक्र (Project Cycle)
३.४. सुशासन र सेवा प्रवाह

४. व्यवस्थापन (Management)

४.१. व्यवस्थापनको अवधारणा एवं सिद्धान्तहरु (Concepts and Principles of Management)
४.२. व्यवस्थापनका बिभिन्न पक्षहरु खासगरी नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रकृया, नियन्त्रण र सहभागितामुलक व्यवसथापन (Leadership, Motivation, Decision Making, Control and participatory management) र समूहगत कार्य (Team Work)
४.३. सार्वजनिक संस्थाहरुको व्यवस्थापन (Public Enterprise Management)

५. विकासका सामयिक पक्षहरु (Contemporary Aspects of Development)

५.१. विकासमा महिला सहभागीता (Women's Participation in Development)
५.२. दिगो विकास र पर्यावरण (Sustainable Development and Environment)

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

५.३. गरीवी निवारण (Poverty Alleviation)
५.४. आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण (Economic Liberalization and Privatization)
५.५. सरकारको कार्यक्षेत्र (Role of Government)
५.६. विकासमा जनसहभागिता र अपनत्व
५.७. संघीयतामा प्रादेशिक, आर्थिक तथा सामाजिक संतुलन र अधिकारको सूचि

६. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

६.१. लोकतन्त्र र समावेशीकरण
६.२. कानूनी राज्य र नागरिकको जिम्मेवारी
६.३. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
६.४. लैंगिक सवाल तथा विकास (Gender issues and development)
६.५. आरक्षण र सकारात्मक बिभेद
६.६. नागरिक शिक्षा र विकास

७. विविध

७.१. सूचनाको हक र सार्वजनिक निकायको दायित्व
७.२. द्वन्द पछिका पूनर्निर्माण र विकास (Post Conflict Reconstruction and Development)
७.३. बसाई सराई र यसले आर्थिक सामाजिक स्थितिमा पार्ने प्रभाव
७.४. प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
७.५. सामाजिक न्याय एवं सुरक्षा (Social Justice and Security)
७.६. श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामुहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बढुवा समिति
सानोठिमी भक्तपुरको

(अधिकृत स्तर द्वितीय श्रेणी प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, कानून समूह)
उप प्रशासक/बरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत/बरिष्ठ कानून अधिकृत/बरिष्ठ सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा उप नियन्त्रक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : खण्ड (ख) सेवा सम्वन्धी सामान्य विषय

पूर्णांक : ५०

१. राष्ट्रिय नीतिहरुको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
२. राष्ट्रिय विकासमा केन्द्रियकरण, विकेन्द्रिकरण र स्थानीय निकायहरु
३. प्रशासन सुधारका सैद्धान्तिक ज्ञान, नेपालमा प्रशासन सुधारका प्रयास एवं उपलव्धीहरु
४. परिवर्तन व्यवस्थापन (Management of Change), विपद व्यवस्थापन (Crisis management) तथा विवाद समाधान (Conflict Management)
५. प्रतिबद्ध, तटस्थ एवं जनमुखी सेवा (Committed, Neutral and People oriented service)
६. बार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरु (Negotiation and Agreement Skills)
७. स्थानीय स्तरमा जनतालाई सेवा गर्ने माध्यमहरु (Service Delivery Mechanism at Local Level)
८. बजेट तर्जुमा र नियन्त्रण (Budget Formulation and Control)
९. प्राविधिक शिक्षाको विकासमा गैर सरकारी क्षेत्रको भूमिका

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बढुवा समिति
सानोठिमी भक्तपुरको

(अधिकृत स्तर द्वितीय श्रेणी प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह)
उप प्रशासक/बरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत/बरिष्ठ सम्पत्ति व्यवस्थापन अधिकृत/परीक्षा उप नियन्त्रक पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पूर्णांक : १५०

द्वितीय पत्र : सेवा सम्वन्धी

१. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् सम्वन्धी ऐन नियमहरु :

१.१ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम नीति, २०६९
१.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ (संशोधन सहित)
१.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली, २०५१ (संशोधन सहित)
१.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् आर्थिक प्रशासन सम्वन्धी बिनियमावली, २०६२
१.५ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्वन्धी बिनियमावली, २०६९

२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको पृष्ठभूमि

२.१ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सम्वन्धी अन्तराष्ट्रिय मान्यता, विकास तथा व्यवस्थाहरु
२.२ नेपालको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सम्वन्धी ऐतिहासिक विकासक्रम र बर्तमान अवस्था
२.३ प्राविधिक शिक्षा र साधारण शिक्षाको तुलनात्मक अध्ययन
२.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीममा लगानी
२.५ बिद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम
२.६ सामुदायिक बिद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा
२.७ प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीमको भिन्नता

३. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमका अवसर र चुनौतिहरु

३.१ सरकारी गैरसरकारी क्षेत्रमा व्यावसायिक तालीम र दातृ निकायहरु
३.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सम्वन्धी कार्यक्रम र परियोजनाहरु
३.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको बजारीकरण
३.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीममा गरीव र पिछडिएका बर्गहरुको पहुंच
३.५ प्राविधिक शिक्षाको संस्थागत सुधारमा व्यवस्थापनको उत्तरदायित्व
३.६ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमका अवसर, चुनौति, सम्भावनाहरु

४. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद सम्वन्धी जानकारी

४.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को पृष्ठभूमी र महत्व
४.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् सेवाको बर्तमान र भविष्यको स्वरुप
४.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् सेवामा बृत्ति विकास (Career Development) र कार्यक्षमताको प्रतिस्पर्धात्मक विकास
४.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्का अवसर, चुनौति, सम्भावनाहरु
४.५ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को संस्थागत संरचना र व्यवस्थापन
४.६ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को गुणस्तरीयता र प्रभावकारीता
४.७ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् र सम्वद्ध संस्थाहरुको पारदर्शिता एवं जवाफदेहीता
४.८ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्मा कर्मचारी छनौट र कार्यसम्पादन मूल्यांकन

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

५. योजना तथा बजेट :

५.१ बजेटको सामान्य परिचय
५.२ बजेट बर्गिकरणको सिद्धान्त
५.३ घाटा बजेट र विकासोन्मुख राष्ट्रमा यसको महत्व
५.४ शुन्यमा आधारित बजेटको महत्व र उपादेयता
५.५ कार्यक्रम बजेट र नेपालमा यसको प्रयोग
५.६ विकास योजना र कार्यक्रम बजेटको सम्बन्ध
५.७ नेपालको पंचबर्षिय योजना र चालु आवधिक योजना

६. नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकनको व्यवस्था

६.१ नेपाल सरकारको आर्थिक कार्य प्रणाली
६.२ चालु, पूंजिगत र विनियोजन व्यवस्था वजेटको अन्तरसम्वन्ध
६.३ नेपाल सरकारको आर्थिक प्रशासनमा प्रशासकीय प्रमुखहरुको जिम्मेवारी र जवाफदेहीको व्यवस्था

७. सेवा सम्वन्धी ऐन नियमहरु

७.१ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग नियमावली, २०५९
७.२. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
७.३. शिक्षा ऐन २०७२ र तत्सम्वन्धी नियमावली
७.४. सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४
७.५. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०

८. विविध

८.१. सार्वजनिक जवाफदेहीको अवधारणा र त्यसको प्रयोग
८.२. आर्थिक प्रशासनमा नेपाल राष्ट्र वैंक तथा वित्तिय संस्थाहरुको भूमिका
८.३. मानव अधिकार सम्वन्धी विश्वव्यापी घोषणा र तत्सम्वन्धी प्रयोग
८.४. नेपालको आर्थिक विकासमा बैदेशिक सहायताको भूमिका
८.५. राष्ट्रिय विकासमा गैर सरकारी क्षेत्रको भूमिका

॥ समाप्त ॥

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्